

Ergenlerde Akran Etkisine Direnç Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ergenlerde Akran Etkisine Direnç Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21193>

Özet

Ergenlerde Akran Etkisine Direnç Ölçeği, ergenlerin akran gruplarından gelen olası baskılara, beklentilere veya uygunsuz etkilere karşı koyma yeteneklerini ölçmek amacıyla uyarlanmış psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, Özlem Şafak Soyaslan tarafından 2019 yılında tamamlanan yüksek lisans tezi kapsamında Türkçe'ye uyarlama çalışması olarak geliştirilmiştir. Çalışma, ölçeğin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik analizlerini gerçekleştirmeyi ve ergenlerdeki akran etkisi direncini, bağlanma stilleri ve reddedilme duyarlılığı gibi önemli psikolojik yapılarla ilişkisi bağlamında incelemeyi amaçlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Akran Etkisine Direnç, Ergenlik, Uyarlama Çalışması, Bağlanma, Reddedilme Duyarlılığı, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Özlem Şafak Soyaslan

Amaç

Ölçeğin temel amacı, ergenlik dönemindeki bireylerin sosyal çevrelerinden, özellikle de akranlarından gelen olumsuz veya riskli davranışlara yönelik baskılara ne ölçüde karşı koyabildiklerini belirlemektir. Bu kapasite, bireysel özerkliğin ve sosyal yeterliliğin kritik bir göstergesi olarak kabul edilir.

Uyarlama çalışmasının özel amacı, orijinal ölçeğin (Peer Influence Resistance Scale) Türk kültürüne ve diline uygunluğunu test etmek ve elde edilen veriler ışığında ölçeğin yapısal bütünlüğünü ve ölçüm gücünü kanıtlamaktır. Bu çalışma aynı zamanda akran etkisine direncin, ergenlerin sosyal ve duygusal gelişimindeki diğer önemli değişkenlerle (bağlanma ve reddedilme duyarlılığı) olan korelasyonların ortaya koymayı hedeflemiştir.

Yapı

Ölçek, bireyin sosyal baskıya karşı koyma yeteneği olan **Akran Etkisine Direnç** yapısını ölçmektedir. Ergenlik, kimlik gelişimi ve sosyal kabul arayışının yoğun olduğu bir dönem olduğundan, akranların normları ve davranışları genellikle birey üzerinde güçlü bir etkiye sahiptir. Direnç, ergenin kendi değer yargılarına sadık kalarak grubun beklentilerine boyun eğme kapasitesini temsil eder.

Bu yapı, genellikle bireyin özerklik düzeyi, kendine güveni ve karar verme becerileri ile yakından

ilişkilidir. Ölçek, ergenlerin riskli davranışlara (örneğin madde kullanımı, antisosyal davranışlar) yönlendirilme potansiyelini azaltan koruyucu bir faktör olarak direnci değerlendirir.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması olan Afak-Soyaslan (2019) tezinde, ölçeğin geçerlik çalışmaları detaylı olarak sunulmuştur. Bu çalışmalar genellikle yapı geçerliliğini (faktör analizi) ve ölçüt bağımlı geçerliliği içerir.

Yapı geçerliliği analizleri, ölçek maddelerinin kuramsal olarak ölçtüğü yapıyı ne derece temsil ettiğini incelemek için kullanılmıştır. Orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiş olsa da, uyarlama sürecinin bir parçası olarak elde edilen veriler (örneğin, Doğrulayıcı Faktör Analizi sonuçları) tam metin tez içerisinde mevcuttur.

Güvenirlilik

Orijinal kaynakta güvenirlik bilgisi "-" olarak belirtilmiş olmasına rağmen, uyarlama çalışması kapsamında ölçeğin iç tutarlılığı (Cronbach Alfa katsayısı) ve muhtemelen test-tekrar test güvenirlik analizleri gerçekleştirilmiştir.

İç tutarlılık analizleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçüp ölçmediğini gösterir. Bu katsayılar, ölçeğin Türkçe formu için kabul edilebilir düzeyde güvenilir olduğunu kanıtlamak amacıyla tezde yer almaktadır. Akademik standartlara göre, bu tür ölçeklerin güvenirlik katsayılarının genellikle 0.70 ve üzerinde olması beklenir.

Faktör Analizi

Türkçe uyarlama sürecinde, ölçeğin faktör yapısının orijinal versiyonuyla tutarlı olup olmadığını incelemek amacıyla faktör analizleri uygulanmıştır. Bu analizler, genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ile başlanıp, ardından Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile sonuçlanmıştır.

Faktör analizi sonuçları, Ergenlerde Akran Etkisine Direnç Ölçeği'nin Türk ergen popülasyonunda da teorik beklentilere uygun, çok boyutlu veya tek boyutlu yapıyı sürdürdüğünü göstermeyi amaçlanmıştır. Bu analizler, ölçeğin yapısal geçerliliğinin temel dayanağını oluşturur.

Araç Bilgileri

Test Type: Uyarlama Ölçeği

Format: Genellikle Likert Tipi Derecelendirme (Ölçek derecelendirmesi orijinal kaynakta belirtilmemiştir, ancak psikometrik uyarlamalar genellikle 4, 5 veya 6 noktalı Likert formatını kullanır.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Ergenler

Age Group: Ergenlik dönemi (Tipik olarak 12-18 ya? aral???)

Population Details: ?stanbul Üniversitesi'nde yüksek lisans tezi kapsam?nda örneklem grubu üzerinde uygulanm??t?r.

Test Methodology: Nicel, kesitsel, psikometrik uyarlama çal??mas?.

Anahtar Kelimeler

Akran Etkisi, Sosyal Bask?, Özlem ?afak Soyaslan, Yüksek Lisans Tezi, Ba?lanma, Reddedilme Duyarl???, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Mevcut De?il

Affiliation Email addresses: pdr-ozlem@hotmail.com

Correspondence Address: ?stanbul Üniversitesi (Tez Kurumu)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2019 (Uyarlama tezi tamamlanma y?l?).

?zinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için genellikle hem orijinal ölçek geli?tiricilerinden hem de Türkçe uyarlamayı yapan yazar Özlem ?afak Soyaslan'dan izin alınması gerekmektedir. Akademik amaçlı kullanımlar için ücret durumu tezin yazarının inisiyatifindedir.

Bu ölçeğin tam metin tezi ve detaylı uyarlama süreci YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişime açktır.

Kaynaklar

?afak-Soyaslan, Ö. (2019). *Ergenlerde akran etkisine direnme: Türkçe uyarlaması, ba?lanma ve reddedilme duyarl??yla ilgili*. ?stanbul Üniversitesi, ?stanbul.

Tezin tam metnine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilir: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: ergenlerde-akran-etkisine-direnc-olcegi-toad.pdf

Ergenlerde Akran Etkisine Direnç Ölçeði Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, yazarın izni veya telif hakları nedeniyle bu platformda yayınlanmamaktadır. Ölçek maddelerine, Özlem Şafak Soyaslan (2019) tarafından hazırlanan "Ergenlerde akran etkisine direnme: Türkçe uyarlaması, bağlanma ve reddedilme duyarlılığıyla ilgili" başlıklı yüksek lisans tezinin ekler bölümünden ulaşılabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM